

Маріупольського державного університету. Серія: Право. - 2012. – Вип. 3-4. - С. 200 – 205.

10. Див.: Панасюк С. А. Актуальні проблеми розуміння, визнання та реалізації принципу місцевого самоврядування в законодавстві України / С. А. Панасюк // Вісник Центральної виборчої комісії. –2013. – №2. – С. 70 – 73.

11. Конституція України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

12. Див.: Панасюк С. А. Захист територіальних кордонів місцевих співтовариств: реалії та перспективи імплементації принципу Європейської хартії місцевого самоврядування в законодавство України / С. А. Панасюк // Держава і право : зб. наук. пр. –2013. – Вип. 62. - С. 459-466.

Стаття надійшла до редакції 3.07.2014 р.

S. A. Panasyuk

DRAFT LAW OF UKRAINE ON AMENDMENTS TO THE CONSTITUTION OF UKRAINE FROM 26.06.2014, AND THE PROVISIONS AND PRINCIPLES OF THE CHARTER OF LOCAL SELF-GOVERNMENT: AN ANALYSIS OF COMPLIANCE

This article examines, the text of a draft law on introducing amendments to the Constitution of Ukraine, that was introduced by the President of Ukraine Petro Poroshenko on 26 June 2014, about its correspondence to the principles of the European Charter of Local Self-Government

After the ratification of the European Charter of Local Self-Government, Ukraine has undertaken a commitment to realisation of provisions of the European Charter of Local Self-Government and for implementation of its principles in domestic legislation.

We remind that in accordance with Article 2 of the European Charter of Local Self-Government: «The principle of local self-government shall be recognised in domestic legislation, and where practicable in the constitution».

Also, in accordance with Article 4, paragraph 1 of the European Charter of Local Self-Government: «The basic powers and responsibilities of local authorities shall be prescribed by the constitution or by statute».

Also, article has proposal for improving the text of a draft law on introducing amendments to the Constitution of Ukraine in order to bring them in to line with the European principles of local self-government in the context of the European integration of Ukraine.

Keywords: *the European Charter of Local Self-Government, the draft law on introducing amendments to the Constitution of Ukraine, translation of the terms, implementation of the principles of the European Charter of Local Self-Government.*

УДК 341.64

Я. С. Пасічник

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ**

Метою статті є дослідження окремих питань діяльності Міжнародного кримінального суду як засобу здійснення міжнародного правосуддя на сучасному етапі розвитку системи міжнародної кримінальної юстиції. Міжнародний кримінальний суд є постійним органом, уповноваженим здійснювати юрисдикцію щодо осіб, відповідальних за найбільш серйозні міжнародні злочини, і доповнює національні органи кримінальної юстиції. У статті розглядаються передумови створення Міжнародного

кримінального суду, джерела правового регулювання його діяльності, організаційна структура, юрисдикція і процесуальна форма здійснення судочинства.

Ключові слова: *Міжнародний кримінальний суд, Римський Статут, юрисдикція, міжнародний злочин, принцип компліментарності.*

Постановка проблеми. Актуальність створення і організації діяльності Міжнародного кримінального суду (далі – МКС) обумовлюється необхідністю здійснення юрисдикції відносно осіб, відповідальних за найбільш серйозні злочини, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства, зокрема, злочини геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини та злочини агресії.

Метою статті є дослідження окремих питань діяльності МКС як засобу здійснення міжнародного правосуддя на сучасному етапі розвитку системи міжнародної кримінальної юстиції.

Наукове обґрунтування теми дослідження. Міжнародні суди здійснюють розгляд і вирішення найбільш важливих спорів міжнародно-правового характеру. Серед них особливого значення набувають справи, що розглядаються МКС щодо відповідальності осіб за вчинення міжнародних злочинів, передбачених Римським Статутом (далі – Статут).

Дослідженню аспектів заснування та діяльності МКС присвячено велику кількість робіт вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких Н. Дрьоміна, Т. Сироїд, Д. Патрін, Р. Колодкін, Дж. Кроуфорд та ін.

Викладення основного матеріалу. Першими прецедентами створення міжнародних судових органів кримінально-правової юрисдикції були Трибунали у Нюрнберзі та Токіо, які мали військовий характер. Як зазначає В. Буткевич, вони стали результатом першого досвіду використання договірної форми міжнародної кримінальної юрисдикції [1], а норми і принципи, установлені Статутами трибуналів, стали «базою для утворення системи правових норм, на основі яких діють сучасні міжнародні кримінальні судові органи» [2].

Умови для заснування МКС виникли в часи складного періоду в історії взаємовідносин між державами, а початком здійснення цієї ідеї стала пропозиція представника Тринідаду і Тобаго в ООН у серпні 1989 року про створення міжнародного кримінального суду, який володів би юрисдикцією боротьби з розповсюдженням наркотиків [3].

Генеральна Асамблея ООН визнала необхідність заснування Суду для судового переслідування та покарання осіб, винних у вчиненні таких злочинів як геноцид та інших особливо тяжких і небезпечних злочинів [4]. Пропонувалися різні варіанти вирішення цього питання; основними з них були заснування МКС на основі багатосторонньої міжнародної угоди або рішення Ради Безпеки. Про те, що створення такого суду було надзвичайно важливою нагальною проблемою, свідчить вирішення цього питання саме на основі договірної форми міжнародної юрисдикції. Підготовча робота в напрямку створення МКС здійснювалась протягом досить тривалого періоду.

Проект Статуту МКС був розроблений спеціальною Робочою групою Комісії міжнародного права ООН за рішенням Генеральної Асамблеї ООН (резолюція 47/33 від 25 листопада 1992 року [5]) і неодноразово обговорювався у Шостому Комітеті Генеральної Асамблеї ООН [6, 7].

17 липня 1998 року в Римі Статут був прийнятий. В останній день роботи Дипломатичної конференції повноважних представників держав під егідою Організації Об'єднаних Націй був заснований МКС, за створення якого проголосували 120 із 160 держав. США відверто заявили про неприйняття створення МКС; це було підтверджено резолюцією Конгресу, яка передбачає можливість застосування сили для протидії

арешту громадян США та їх утриманню під вартою за санкцією МКС [8].

Статут набув чинності з 1 липня 2002 року, після того, як його ратифікували 60 держав відповідно до умови ст. 126 Статуту. Рада Безпеки ООН прийняла Резолюцію №1593 від 31 березня 2005 р., якою підтвердила необхідність діяльності МКС і здійснення ним юрисдикції від імені світового співтовариства [9].

Відповідно до ст. 3 Статуту місцеперебуванням Суду є місто Гаага (Нідерланди). У разі потреби він може проводити засідання в іншому місці.

Основною метою міжнародної судової процедури, яка здійснюється МКС, є вирішення спору між державами-учасницями Статуту і особою, яка вчинила міжнародний злочин, а сторонами судового розгляду є обвинувачення в особі прокурора і сторона захисту – підсудний і його захисники.

Питання створення МКС є складним і неоднозначним, оскільки державам доводиться поступатися частиною власної юрисдикції у сфері кримінального переслідування на користь міжнародного органу. Проте необхідно зазначити, що МКС запланований як додатковий інструментарій до національної кримінальної юрисдикції, яку він має тільки у випадках, коли національні правові системи не функціонують або є неефективними [10].

МКС є постійним органом, уповноваженим здійснювати юрисдикцію відносно осіб, відповідальних за найбільш серйозні злочини, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства, зазначені у Статуті Суду, і доповнює національні органи кримінальної юстиції.

Згідно зі ст. 4 Статуту Суд володіє міжнародною правосуб'єктністю і може здійснювати свої функції та повноваження, як це передбачено в Статуті, на території будь-якої держави-учасниці, а також за спеціальною згодою на території будь-якої іншої держави.

Отже, юрисдикція МКС базується на принципі комплементарності, що свідчить про врахування суверенітету держав. Згідно з цим принципом особа, яка вчинила злочинне діяння, повинна переслідуватись судовою системою держави її громадянства, а в разі недотримання цієї вимоги таку справу розглядатиме МКС [11].

Згідно зі ст. 1 Римського Статуту спір на міжнародному рівні є спором між державою-учасницею Статуту та підсудним. Юрисдикція Суду обмежується найбільш серйозними злочинами, що викликають стурбованість усього міжнародного співтовариства. Відповідно до ст. 5 Статуту Суд має юрисдикцію відносно таких злочинів:

- злочини геноциду;
- злочини проти людяності;
- військові злочини;
- злочини агресії.

Питання прийнятності справ встановлюються відповідно до ст. 17 Статуту [12].

Згідно із ст. 21 Статуту при вирішенні справ Суд застосовує:

- Статут, Елементи злочинів і Правила процедури та доказування;
- у відповідних випадках – міжнародні договори, принципи та норми міжнародного права, включаючи загальновізанані принципи міжнародного права врегулювання збройних конфліктів;
- в останню чергу Суд застосовує загальні принципи права, узяті ним з національних законів правових систем світу, включаючи, відповідно, національні закони держав, які при звичайних обставинах здійснювали б юрисдикцію відносно даного злочину, за умови, що ці принципи не є несумісними з дійсним Статутом, з міжнародним правом і міжнародно визнаними нормами та стандартами.

Дослідник Д. Патрін відмічає більш чітко і повне в порівнянні зі статутами

попередніх міжнародних кримінальних трибуналів формулювання положень Частини 3 Статуту МКС (Загальні принципи кримінального права) на основі принципів і норм кримінального права і процесу [13].

Особа не підлягає кримінальній відповідальності за Статутом, якщо тільки відповідне діяння в момент його вчинення не утворює склад злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду (ст. 22 Статуту). Відповідно до ст. 25 Статуту особа підлягає кримінальній відповідальності та покаранню за злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, якщо ця особа:

- вчиняє такий злочин самостійно, разом з іншою особою або через іншу особу, незалежно від того, чи підлягає ця інша особа кримінальній відповідальності;

- наказує, підбурює або спонукає вчинити такий злочин, якщо цей злочин вчиняється або якщо має місце замах на цей злочин;

- з метою полегшити здійснення такого злочину шляхом пособництва, підбурювання або іншим способом сприяє його вчиненню або замаху на нього, включаючи надання коштів для його вчинення;

- будь-яким іншим чином сприяє вчиненню або замаху на вчинення такого злочину групою осіб, що діють із спільною метою. Таке сприяння повинне виявлятися навмисне та/або:

- з метою підтримки злочинної діяльності або злочинної мети групи в тих випадках, коли така діяльність або мета пов'язана з вчиненням злочину, що підпадає під юрисдикцію Суду; або

- з усвідомленням наміру групи вчинити злочин;

- відносно злочину геноциду, прямо й привселюдно підбурює інших до здійснення геноциду;

- здійснює замах на вчинення такого злочину, виконуючи дію, що є значним кроком у його здійсненні, однак злочин є незакінченим з обставин, що не залежать від намірів даної особи. Разом з тим особа, що відмовляється від спроби вчинити злочин або іншим способом перешкоджає вчиненню злочину, не підлягає покаранню відповідно до Статуту за замах на вчинення цього злочину, якщо дана особа повністю і добровільно відмовилося від злочинної мети.

Суд не має юрисдикції відносно особи, що не досягла 18-літнього віку на момент вчинення злочину (ст. 26 Статуту).

Важливим положенням є ст. 29 Статуту, яка передбачає, що відносно злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду, не встановлюються строки давності.

Особа, що вчинила злочин та підпадає під юрисдикцію Суду, несе індивідуальну відповідальність і підлягає покаранню відповідно до Статуту.

Максимальне покарання, яке Суд може застосувати, - це довічне позбавлення волі, до якого особа може бути засуджена в разі виняткової небезпечності злочину та засудженої особи (ст. 77). Крім того, Суд може покарати злочинця до позбавлення волі на певний строк, який не перевищує 30 років. Покарання відбувається у тюремних установах держав-учасниць Статуту згідно з угодами, досягнутими Судом. В усіх випадках вирок переглядається після відбуття засудженим двох третин строку покарання, а в разі засудження його до довічного позбавлення волі – після відбуття ним 25 років.

Важливими є питання екстрадиції, врегульовані ст. 89 Статуту [14].

Відповідно до ст. 34 Статуту Суд складається з таких органів:

- Президія;

- Апеляційне відділення, Судове відділення і Відділення попереднього судочинства;

- Канцелярія прокурора;

- Секретаріат.

Потрібно відмітити, що науковці-міжнародники, зокрема, Д. Патрін зазначає, що установчі документи МКС і Правила процедури та доказування [15] досить детально відображають рівень гарантій прав обвинуваченого, належного захисту потерпілих та інших учасників судового процесу [16].

Правове регулювання судової процедури МКС здійснюється також договорами, що обумовлюють окремі аспекти його діяльності. Прикладом може бути реалізація вимоги ст. 2 Статуту Суду – угода з ООН, що передбачає можливість певних взаємовідносин між ними, також угоди, які можуть укладатись відповідно до п. 5 ст. 87 з іншими державами з метою сприяння в організації і проведенні судочинства.

Розглядаючи судову процедуру, що здійснюється МКС, потрібно вказати, що вона складається з двох стадій – попереднього розслідування і самого судового розгляду.

Правилами Процедури та доказування передбачено перелік обставин, які пом'якшують та обтяжують відповідальність. До обтяжуючих обставин, зокрема, відноситься зловживання владою або службовим становищем (правило 145).

Важливим є те, що Правилом 85 Правил Процедури визначено перелік потерпілих. Ст. 75 Статуту передбачає компенсацію потерпілим за спричинені збитки.

Апеляційне оскарження передбачається ст. 81 Статуту, причому сама Апеляційна Палата МКС визначає перелік процесуальних дій, які вона має здійснити.

Варто відмітити, що Статутом не визначено, на якому етапі процесу буде вирішуватись питання про підсудність справи МКС – це може бути вирішено як Палатою попереднього провадження, так і Судовою палатою.

Вивчення матеріалів дає можливість обвинувачу-прокурору зробити висновки щодо того, чи є підстави для початку кримінального переслідування. Палата попереднього провадження розглядає матеріали справи і виносить відповідну постанову. В будь-якому випадку лише обвинувач приймає рішення про початок провадження по справі (Правило 105-106).

Рада Безпеки згідно зі ст. 16 Статуту МКС своєю спеціальною резолюцією на основі Глави 7 Статуту ООН може заборонити Суду на протязі одного року розпочинати чи продовжувати кримінальне переслідування. Тут можна констатувати, що Рада Безпеки може використовувати це право і втручатись у діяльність Суду. Маємо на увазі, що Китай, Росія та США, які не є учасниками Статуту Кримінального Суду, можуть впливати на його діяльність правом вето.

В разі серйозних порушень суддя може бути відсторонений від виконання своїх обов'язків – це може бути здійснено при умові, якщо дві третини усіх суддів проголосували за таку пропозицію, а рішення по ній приймається в результаті таємного голосування більшістю у дві третини голосів держав-учасниць Асамблеї.

Вітчизняний вчений Т. Л. Сироїд, досліджуючи питання правового статусу учасників кримінально-процесуальних відносин в міжнародному кримінальному судочинстві, звертає увагу на те, що в статутних документах міжнародних органів кримінальної юрисдикції відсутня регламентація статусу захисника [17].

14 березня 2012 року в МКС виніс своє перше рішення у справі Томаса Лубангу, громадянина Демократичної Республіки Конго. Він був виданий МКС в 2006 році, а в серпні 2011 року Суд закінчив розгляд справи, названої «справою дітей-солдатів», по обвинуваченню Т. Лубангу в тому, що під час громадянського конфлікту на північному сході країни він набрав у свої угруповання дітей у віці до 15 років і змушував їх брати участь у збройних сутичках. 10 липня 2012 року рішенням МКС Лубангу було засуджено до 14 років позбавлення волі [18].

Станом на серпень 2014 року у переліку справ Суду знаходиться 21 справа [19].

Зазначимо, що до МКС не входять Російська Федерація, США, Китай, деякі інші

держави, у тому числі Україна. Участь у Статуті МКС вимагає від країн необхідності внесення змін в конституційне законодавство, а також координації власного національного законодавства з врахуванням вимог положень Статуту МКС.

Україна підписала Римський Статут МКС 20 січня 2000 року. 11 липня 2001 року Конституційний Суд України дійшов висновку, що положення Статуту про те, що «Міжнародний кримінальний суд доповнює національні органи кримінальної юстиції» суперечать Конституції України [20].

17 квітня 2014 року уряд України, відповідно до статті 12 (3) Римського статуту, подав заяву, в якій визнав юрисдикцію МКС щодо злочинів, що ймовірно мали місце на території України в період з 21 листопада 2013 по 22 лютого 2014 року. Після передачі ситуації або отримання заяви, поданої державою згідно із статтею 12 (3) Римського статуту Канцелярія Прокурора починає попереднє вивчення справи. На підставі цього Прокурор МКС Фату Бенсуда прийняла рішення розпочати попереднє вивчення ситуації в Україні з метою встановлення наявності передбачених Римським Статутом умов для початку розслідування. Відповідно до статті 53 (1) Римського статуту Прокурору належить розглянути питання юрисдикції, прийнятності та інтересів правосуддя [21].

Висновки. В результаті розгляду та аналізу питань діяльності МКС можна зробити висновок, що необхідність його створення була об'єктивно обумовленою. Організація діяльності МКС здійснюється відповідно до Статуту, а його ефективне функціонування повністю залежатиме від співробітництва з державами-учасницями.

Таким чином, процедура міжнародної кримінальної юстиції та її функціонування вимагає значного вдосконалення норм міжнародного права, яке повинно містити, в тому числі, превентивні можливості держав і міжнародних організацій з метою недопущення вчинення міжнародних злочинів. Вважаємо, що для цього найбільше зусиль має прикласти МКС, а також ООН як універсальна і найбільш авторитетна міжнародна організація.

Список використаної літератури

1. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основні галузі / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній; за ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2004. – С. 694.
2. Дрьоміна Н. В. Юрисдикція міжнародних кримінальних судів і трибуналів / Н. В. Дрьоміна. – Одеса : Фенікс, 2006. – С. 45.
3. Див.: Дрьоміна. – Там само. – С. 115.
4. Ebbe O. N. I. Comparative and International Criminal Justice Systems: Policing, Judiciary, and Corrections / O. N. I. Ebbe. – CRC Press, 2013. – P. 14.
5. Resolution A/RES/47/33 adopted by the General Assembly, 25 November 1992. Report of the International Law Commission on the work of its 44th session.
6. Див.: Crawford J. The International Law Commission's Draft Statute for an International Criminal Court / J. Crawford // American Journal of International Law. – 1993. – Vol. 88. – No. 1. – P. 140-152.
7. Див.: Колодкин Р. А. Обсуждение проекта Устава Международного уголовного суда в Специальном комитете Генеральной Ассамблеи ООН / Р. А. Колодкин, И. А. Панин // Московский журнал международного права. – 1996. - №4. – С. 69-80.
8. Міжнародне судочинство / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К., 2009. – С. 152.
9. Security Council Resolution 1593 (2005). Adopted by the Security Council at its 5158th meeting, on 31 March 2005.
10. Блищенко И. П. Международный уголовный суд / И. П. Блищенко, И. В. Фисенко. – М., 1998. – С. 146-153.

11. Van Schaack B. The International Criminal Court: The Anatomy of a Case / B. Van Schaack, R. Slye // International Criminal Law and its Enforcement. – New York : Foundation Press, 2014
12. Jurdi N. The International Criminal Court and National Courts / N. Jurdi. – Farnham, Ashgate Publishing, 2013. – P. 34-35.
13. Патрин Д. А. Международное судебное разбирательство: история, понятие, функции : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Денис Александрович Патрин; Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова. – М., 2005. – С. 107.
14. Див.: Cherif Bassiouni M. International Extradition: United States Law and Practice / M. Cherif Bassiouni. – Oxford : Oxford University Press, 2014. – P. 48.
15. Rules of Procedure and Evidence of ICC, 9 September 2002 [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/legal%20texts%20and%20tools/official%20journal/Documents/RPE.4th.RUS.08Feb1200.pdf
16. Патрин Д.А. Указ. соч. – С. 108-109.
17. Див.: Сырод Т. Л. Правовой статус участников уголовно-процессуальных отношений в международном уголовном производстве : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.11 / Татьяна Леонидовна Сырод; Харк. нац. ун-т внутр. дел. – Харьков, 2010. – С. 13-14.
18. Situation in the Democratic Republic of the Congo in the Case of the Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo. Decision on Sentence pursuant to Article 76 of the Statute, 10 July 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.icc-cpi.int/iccdocs/doc/doc1438370.pdf>
19. Матеріали офіційного сайту Міжнародного кримінального суду. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/situations%20and%20cases/Pages/situations%20and%20cases.aspx
20. Висновок Конституційного Суду України від 11 липня 2001 року у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) // Офіційний Вісник України. – 2001. – № 28. – С. 104.
21. Матеріали офіційного сайту Міжнародного кримінального суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/press%20and%20media/press%20releases/Documents/pr999/ICC%20Prosecutor%20opens%20a%20preliminary%20examination%20in%20Ukraine_RU_25042014.pdf#search=ukraine

Стаття надійшла до редакції 28.08.2014 р.

Y. S. Pasichnyk

SOME ISSUES ACTIVITIES OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT

The article aims to examine some research on the International Criminal Court as a means of international adjudication at the present stage of development of international criminal justice.

The International Criminal Court is a permanent body authorized to exercise jurisdiction over those responsible for the most serious international crimes, and complements national criminal justice authorities.

The jurisdiction of the International Criminal Court is based on the principle of complementarity, which indicates the account of the sovereignty of states. According to this principle, a person who committed a crime that should be prosecuted by the judicial system of the state of citizenship, and if non-compliance, such case would be to consider the International Criminal Court.

According to Art. 5 of Rome Statute the Court has jurisdiction over the following crimes: the crime of genocide; crimes against humanity; war crimes; the crime of aggression.

The main purpose of the international judicial process before the International Criminal Court is a dispute between States parties to Rome Statute and the person who has committed an international crime, and the parties to the proceeding are the charges by representation of the Prosecutor and the defense – the defendant and his counsel.

The article discusses the prerequisites for the establishment of the International Criminal Court, sources of legal regulation of its activity, organizational structure, jurisdiction and procedural form of justice.

As a result of the review and analysis of the issues of the International Criminal Court can be concluded that the need for its establishment was objectively determined. Organization of the International Criminal Court is carried out in accordance with the Rome Statute, and its effective functioning completely depend on cooperation from member states.

Keywords: *the International Criminal Court, Rome Statute, jurisdiction, international crime, the principle of complementarity.*

УДК 342.533(477)

В. І. Топузов

РОЛЬ МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВИХ САНКЦІЙ В ФУНКЦІОНУВАНІ ДЕРЖАВИ

У даній статті описується роль відповідальності органів місцевого самоврядування в функціонуванні української держави. Описуються позиції авторів з даного питання, а також становлення муніципальної відповідальності в Україні. Крім того, в статті описуються характеристики муніципальної відповідальності. У статті сформовані варіанти розвитку системи юридичної відповідальності: по-перше, це пояснення відповідальності на рівні місцевого самоврядування через категорію існуючих в науці галузевих видів відповідальності, у тому числі «конституційно-правової відповідальності»; по-друге, визнання муніципально-правової відповідальності та включення в обсяг цього поняття всіх видів відповідальності, які реалізуються на місцевому рівні; по-третє, визнання муніципально-правової відповідальності як відповідальності членів виборних органів місцевого самоврядування і виборних посадових осіб місцевого самоврядування перед населенням.

Також, велика увага приділяється обов'язковому елементу відповідальності - санкціям. Також в статті вказується проблема щодо створення спеціалізованого закону, який би ставив перед собою мету консолідації усіх правових норм, які регулюють правовідносини щодо контролю та відповідальності органів місцевого самоврядування України. Таким чином, можна констатувати: муніципально-правова відповідальність є складним, багатоаспектним інститутом, що зумовлено насамперед багатогранністю юридичної відповідальності.

Ключові слова: *муніципальне право, муніципальна відповідальність, санкції, юридична відповідальність, влада, депутат, конституційні порушення.*

Постановка проблеми. Практика застосування законодавства України, що регулює діяльність органів місцевого самоврядування, свідчить про наявність значного масиву невирішених питань.

У правотворчій діяльності відповідальність органів місцевого самоврядування має полягати у виявленні дійсних потреб правової регламентації відповідних суспільних